

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Het Alternatief B.V.

Leersum

Hertoets Toezicht Jeugdigen in Jeugdhulp (JIJ)

Rapport Het Alternatief

De hulpaanbieder aan het woord

Op deze punten uit het rapport zijn we trots:

Waar we het meest trots op zijn, is dat IGJ opmerkt dat jongeren bij Het Alternatief zich gehoord voelen door de medewerkers en zich goed kunnen ontwikkelen. Tenslotte is dit de kern van onze missie. Daarnaast zijn we er trots op dat het gelukt is om in een relatief korte tijd het team uit te breiden met bekwame en bevlogen mensen. Dat de inspectie constateert dat het werk echt gedragen wordt door dit team is een groot compliment.

Met deze punten uit het rapport gaan we aan de slag:

In samenwerking met de hoofdbehandelaar en de WZD-functionaris hebben we de huisregels herschreven. In de wekelijkse huisvergadering met de jongeren worden deze besproken zodat zij blijvende inspraak hebben. Daarnaast gaat het team geschoold worden in schematherapeutisch werken en de methodiek geweldloos verzet. Methodieken die bewezen hebben te leiden tot een veiliger leefklimaat en afname van de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen. Ook trekken we samen met VWS en andere ketenpartners op in de zoektocht naar een kwaliteitskader voor een kleinschalige setting als passend alternatief voor deze doelgroep.

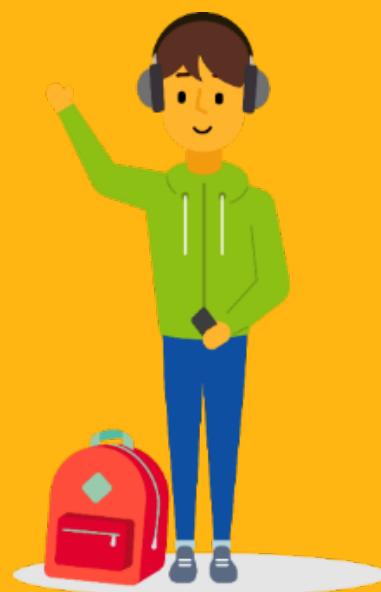
Wat gaan jeugdigen en ouders hiervan merken?

Jeugdigen die normaal gesproken zijn aangewezen op de gesloten jeugdzorg, kunnen behandeling en verblijf krijgen in een setting die zoveel mogelijk aanvoelt als een thuis. De camera in de woonkamer is uitgezet, wat een extra stap is naar een gewoon thuis, al geven jongeren aan de camera juist prettig te vinden. Het team zal verder geschoold worden in schematherapeutisch werken en geweldloos verzet, zodat zij met deze methodieken nog beter aan kunnen sluiten op de onderliggende hulpvraag van de jongeren. De inzichten en handvatten uit deze methodieken geven we rechtstreeks en via de jongeren ook mee aan ouders voor de thuissituatie.

Conclusie van de inspectie

Het Alternatief heeft sinds het eerste inspectiebezoek in mei 2021 verbetermaatregelen getroffen om de kwaliteit van de hulpverlening aan de jeugdigen te verbeteren. De inspectie ziet dat Het Alternatief in samenwerking met Driestroom het afgelopen jaar daarin een grote verbetering heeft gemaakt. De inspectie is positief over het lerend vermogen en de inzet van beide partijen.

De inspectie acht de aanbieder in staat om verantwoorde hulp te bieden en vertrouwt erop dat Het Alternatief en Driestroom verbetermaatregelen doorvoeren om aan alle normen te voldoen. De inspectie sluit haar verbetertraject met Het Alternatief af.

1 Inleiding

In april 2022 voerde de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd een hertoets uit bij Het Alternatief B.V. in Leersum. Doel van het toezicht was om te bepalen in hoeverre de kwaliteit van de zorg bij Het Alternatief B.V. verbeterd is ten opzichte van een eerder toezicht in 2021.

Aanleiding inspectiebezoek

De inspectie voerde in mei en juni 2021 toezicht uit bij Gezinshuis Jeugd enzo B.V. Tijdens dit toezicht constateerde de inspectie meerdere tekortkomingen en is Gezinshuis Jeugd enzo B.V. direct een verbetertraject gestart. Gezien de aard en omvang van de noodzakelijke verbeteringen is besloten om in 2022 de kwaliteit van de hulp bij deze aanbieder opnieuw te toetsen.

In december 2021 wijzigde Gezinshuis Jeugd enzo B.V. (hierna Gezinshuis Jeugd enzo) haar naam in Het Alternatief B.V. (hierna: Het Alternatief).

Verbetertraject

Tijdens het verbetertraject werkte Het Alternatief intensief samen met de betrokken hoofdaannemer Stichting Driestroom (hierna: Driestroom) om de noodzakelijke tekortkomingen op te heffen. Direct na het toezicht zetten zij gezamenlijk een aantal verbeteracties in voor de meest urgente tekortkomingen. Daarnaast is een verbeterplan opgesteld om aan alle gestelde normen te voldoen. Gedurende het verbetertraject hielden Het Alternatief en Driestroom de inspectie op de hoogte van de voortgang van het verbetertraject. De inspectie voerde in oktober 2021 een gesprek met Driestroom en ontving in februari 2022 een resultaatverslag over de voortgang van de verbetermaatregelen. De inspectie was positief over de inzet van Driestroom en Het Alternatief en de voortgang van het verbetertraject.

Opzet van de hertoets in 2022

De hertoets in april 2022 is uitgevoerd aan de hand van het toetsingskader Het JIJ-kader. Dit toetsingskader bestaat uit drie thema's: ontwikkelingsgerichte hulp, de deskundige hulpverlener en goed bestuur.

De inspectie beoordeelt bij de hertoets de negen normen waaraan Het Alternatief (voorheen Gezinshuis Jeugd enzo) bij de eerste toets (grotendeels) niet voldeed en waarop verbetering nodig was. Daarnaast toetst de inspectie een verbeterpunt rond de klachtenregeling.

Het volledige toetsingskader is te vinden op:

www.igj.nl/publicaties/toetsingskaders/2021/01/05/het-jij-kader.

Beschrijving Het Alternatief

Sinds juni 2019 staat Het Alternatief B.V. ingeschreven bij de Kamer van Koophandel (KvK) onder nummer 75324024. De bestuurder van Het Alternatief B.V. is Jeugd enzo B.V. met KvK-nummer 75245086. Jeugd enzo B.V. heeft een natuurlijk persoon als bestuurder (hierna: de bestuurder). Stichting Driestroom is als hoofdaannemer betrokken bij Het Alternatief B.V. Driestroom is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van zorg aan de jeugdigen binnen Het Alternatief.

Het Alternatief is gedurende het verbetertraject van gezinshuis omgevormd tot één van de vijf KAR-locaties van Driestroom. KAR staat voor Kleinschalige Alternatieve Residentiële jeugdzorg. Het Alternatief biedt in kleinschalige vorm jeugdhulp aan jeugdigen tussen de twaalf en eenentwintig jaar met (meervoudige) complexe problematiek. De hulp vindt plaats op basis van de Jeugdwet. Ten tijde van het toezicht verblijven in totaal zeven jeugdigen bij Het Alternatief. Vijf jeugdigen wonen in een woonboerderij (hierna: het hoofdgebouw) en twee jeugdigen wonen in een zelfstandige studio op het terrein. Er is plek voor maximaal negen jeugdigen: zeven plekken in het hoofdgebouw en twee in de studio's. Het Alternatief heeft haar kamerwoningen in Leersum gedurende het verbetertraject gesloten.

Het Alternatief werkt fasegericht. Alle jeugdigen die bij Het Alternatief komen wonen, starten in de eerste fase en verblijven in deze fase in het hoofdgebouw. Wanneer een jeugdige zich ontwikkelt bestaat de mogelijkheid om door te stromen naar één van de twee studio's op het terrein, waarbij jeugdigen meer zelfstandigheid en eigen regie kunnen laten zien.

Het hoofdgebouw bestaat uit een groot woongedeelte met een drietal zithoeken. In het midden van het woongedeelte is een grote, centrale tafel waar jeugdigen en medewerkers regelmatig samenkomen tijdens eetmomenten, koffie en formeel en informeel overleg. Verder is er een keukengedeelte met een groot kookeiland. Boven het woongedeelte zijn acht slaapkamers voor de jeugdigen, twee douches en twee toiletten. De slaapkamers zijn standaard ingericht met een bed, kast en bureau. De jeugdigen kunnen de kamer zelf gezelliger maken met eigen spullen.

In het hoofdgebouw is een doorgang naar een woonhuis, waar de vaste slaapwacht verblijft. Achter het hoofdgebouw is een grote tuin met terras en barbecue. Ook is er een overdekt zwembad waar de jeugdigen gebruik van kunnen maken. Op het terrein bevinden zich naast het hoofdverblijf meerdere panden, waaronder het pand met de twee studio's. Verder is op het terrein een trainingsruimte, die bijvoorbeeld voor gesprekken met jeugdigen gebruikt kan worden. Het laatste pand betreft een zelfstandige woonunit waar op dit moment bekenden wonen van de bestuurder, die verder geen rol vervullen bij Het Alternatief.

Het Alternatief heeft op het moment van de hertoets drie vaste pedagogisch medewerkers in dienst. Samen met de bestuurder draaien zij de diensten op de groep. De bestuurder en twee van de drie pedagogisch medewerkers zijn geregistreerd bij Stichting Kwaliteitsregister jeugd (SKJ). Daarnaast is er iedere dag een vaste slaapwacht aanwezig die de nachtdiensten uitvoert.

Verder huurt Het Alternatief een gedragswetenschapper als zelfstandige zonder personeel (ZZP) in voor twaalf uur per week. De huidige gedragswetenschapper is op het moment van het toezicht recent gestart bij Het Alternatief en is SKJ-geregistreerd. Ook is een iedere dinsdag een therapeut werkzaam, die iedere jeugdige psychomotorische therapie of schematherapie geeft. Vanuit Driestroom is een hoofdbehandelaar nauw betrokken bij deze KAR-locatie.

2 Conclusie

In dit hoofdstuk geeft de inspectie haar conclusies weer naar aanleiding van de uitgevoerde hertoets. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk beschreven hoe het vervolg van het toezicht eruit zal zien.

Analyse

De inspectie constateerde op de volgende normen alleen positieve punten:

- Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners.
- Jeugdigen en ouders worden met respect behandeld en ervaren begrip, vertrouwen en veiligheid.
- Hulpverleners bieden hulp die aansluit bij de problematiek, ontwikkelingsbehoefte en mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders.
- Hulpverleners handelen methodisch en ontwikkelingsgericht.
- De bestuurder stelt de maatschappelijke doelstelling en het belang van de jeugdigen centraal.
- De bestuurder verbetert, in een lerend werkklimaat, continu zijn prestaties en de resultaten van de hulp.

Verbetering is nodig op de volgende norm:

- De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving (norm 1.5).

Daarnaast is op drie normen verdere verbetering op punten mogelijk (normen 2.1, 3.2 en 3.4).

Het Alternatief heeft laten weten inmiddels drie verbetermaatregelen doorgevoerd te hebben. Multidisciplinair is besloten om de camera's op de benedenverdieping op non-actief te stellen. Situationeel en in overleg met de hoofdbehandelaar kan worden besloten de camera's weer tijdelijk aan te zetten, bijvoorbeeld bij een plaatsing van een nieuwe jeugdige. Ook heeft Het Alternatief voor alle medewerkers een nieuwe Verklaring omtrent het Gedrag (VOG) aangevraagd onder de juiste code. De inspectie heeft deze VOG's ingezien. Tot slot heeft Het Alternatief nieuwe huisregels opgesteld. De huisregels zijn besproken met de jeugdigen en zullen regelmatig besproken worden tijdens de huisvergadering. De inspectie is positief over deze doorgevoerde verbetermaatregelen.

Vervolg

Het Alternatief heeft sinds het eerste inspectiebezoek in mei 2021 verbetermaatregelen getroffen om de kwaliteit van de hulpverlening aan de jeugdigen te verbeteren. De inspectie ziet dat Het Alternatief in samenwerking met Driestroom het afgelopen jaar daarin een grote verbetering heeft gemaakt. De inspectie is positief over het lerend vermogen en de inzet van beide partijen.

De inspectie acht de aanbieder in staat om verantwoorde hulp te bieden en vertrouwt erop dat Het Alternatief in samenwerking met Driestroom concrete verbetermaatregelen doorvoert om aan alle normen te voldoen. De inspectie sluit haar verbetertraject met Het Alternatief af.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de hertoets gepresenteerd, zoals de inspectie deze aantrof op het moment van toezicht. De inspectie beoordeelt bij de hertoets de negen normen waaraan Het Alternatief bij de eerste toets (grotendeels) niet voldeed en waarop verbetering nodig was. Daarnaast toetst de inspectie een verbeterpunt rond de klachtenregeling (norm 3.4). De inspectie geeft per norm aan wat haar oordeel is. De inspectie beoordeelt de normen op een vierpuntschaal:

- *De aanbieder voldoet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm alleen positieve punten.*
- *De aanbieder voldoet grotendeels aan de norm. De inspectie constateert op deze norm veelal positieve punten, verbetering is op punten mogelijk.*
- *De aanbieder voldoet grotendeels niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm overwegend negatieve punten, verbetering is noodzakelijk.*
- *De aanbieder voldoet niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm nauwelijks tot geen positieve punten, verbetering is zeer noodzakelijk.*
- *De inspectie heeft deze norm niet beoordeeld.*

Thema 1: Ontwikkelingsgerichte hulp

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de hulp gericht is op de ontwikkeling van de jeugdige en diens gezin.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema. De figuur geeft de oordelen weer op basis van de hertoets. Per norm staat vervolgens weergegeven wat het oordeel was op basis van het eerste toezicht in mei 2021 en de hertoets in april 2022.

Beeld

Eigen regie

Respect

**Sociaal
netwerk**

**Gezonde
ontwikkeling**

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 1.1		Oordeel 1 ^e toets	Oordeel hertoets
	Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners.		

Toelichting toets mei 2021 (samenvatting)

In mei 2021 stelde de inspectie grote verschillen vast tussen de situatie in de woonboerderij en de studio's op het terrein van de hoofdlocatie enerzijds en de kamerwoningen in Leersum anderzijds. De inspectie constateerde rond de kamerwoningen onder andere dat een deel van de professionals geen gedeeld en actueel beeld hadden van de omstandigheden waaronder de jongvolwassenen en jeugdige in de kamerwoningen verbleven. En of deze omstandigheden aansloten bij de behoeften en wensen van de jeugdigen. Over de situatie op de hoofdlocatie was de inspectie over het algemeen positief. De inspectie zag onder andere dat jeugdigen betrokken werden in hun eigen traject en dat er een actueel beeld was van de jeugdigen op de hoofdlocatie.

Toelichting hertoets april 2022

Tijdens het verbetertraject zag de inspectie inzet van de bestuurder en hoofdaannemer Driestroom om de situatie rondom de kamerwoningen op te lossen. Per 1 september 2021 zijn vier van de vijf jeugdigen uitgeplaatst naar andere woonvoorzieningen en zijn de kamerwoningen afgestoten. De vijfde jeugdige is begin 2022 uitgestroomd, waarna ook deze kamerbewoning is stopgezet. Het Alternatief bood op het moment van de hertoets in april 2022 alleen nog jeugdhulp op de hoofdlocatie.

In de gesprekken met de medewerkers en bestuurder hoort de inspectie dat zij een actueel hebben van de wensen, behoeften en mogelijkheden van alle jeugdigen. Aanmeldingen van jeugdigen vinden net als in 2021 plaatst via Driestroom. Een hoofdbehandelaar van Driestroom is bij alle plaatsingen op één van de vijf KAR-locaties, waaronder Het Alternatief, betrokken. Uit verschillende gesprekken met medewerkers van Het Alternatief en hoofdbehandelaar van Driestroom blijkt tevens dat de uitsluitcriteria zijn aangescherpt. Contra-indicaties voor verblijf bij Het Alternatief zijn onder andere geen motivatie, acute dreiging van suïcide, ernstige agressie, (licht) verstandelijke beperking, verslaving op voorgrond en eetproblematiek. Verder blijkt uit de gesprekken en de dossiers dat het netwerk van de jeugdigen bekend is bij de medewerkers. De inspectie ziet in de dossiers die zijn ingezien, dat het netwerk in beeld is en betrokken wordt bij de hulp die jongeren ontvangen. Jeugdigen geven in gesprek met de inspectie aan dat zij zich gehoord voelen door de medewerkers en dat zij zich goed kunnen ontwikkelen.

Norm 1.3		Oordeel 1 ^e toets	Oordeel hertoets
	Jeugdigen en ouders worden met respect behandeld en ervaren begrip, vertrouwen en veiligheid.		

Toelichting toets mei 2021 (samenvatting)

In mei 2021 trof de inspectie tijdens haar bezoek aan de kamerwoningen een leefomgeving aan die niet respectvol was naar de betreffende jeugdige en jongvolwassenen die daar woonden. Tevens plaatste Gezinshuis Jeugd enzo foto's van jeugdigen en jongvolwassenen op de website en in social media, waar zij herkenbaar op stonden. De inspectie zag ook positieve punten. De bestuurder gaf onder andere aan het gedrag en de non-verbale communicatie van de jeugdigen en jongvolwassenen goed in te kunnen inschatten, waardoor er tijdig gede-escaleerd kon worden.

Toelichting hertoets april 2022

Tijdens het verbetertraject heeft Het Alternatief de kamerwoningen afgestoten. Verder heeft de bestuurder de website van Het Alternatief aangepast en herkenbare foto's van jeugdigen van de website gehaald. Het Alternatief is gedurende het verbetertraject gestopt als gezinshuis en doorontwikkeld tot een KAR-locatie van Driestroom. De bestuurder is met zijn gezin verhuisd naar een locatie buiten Het Alternatief, het aantal medewerkers is uitgebreid en taken en verantwoordelijkheden zijn opnieuw verdeeld in het team.

Tijdens de hertoets wonen vijf jeugdigen in het hoofdgebouw en twee jeugdigen in de zelfstandige studio's van Het Alternatief. De inspectie hoort in de gesprekken met medewerkers dat zij veel tijd en ruimte ervaren om aandacht aan de jeugdigen te kunnen besteden. Ook van de jeugdigen hoort de inspectie dat ze hier tevreden over zijn. Nu er alleen nog jeugdigen op de hoofdlocatie wonen en het aantal medewerkers is uitgebreid, kunnen zij jeugdigen meer nabijheid en persoonlijke aandacht geven. Tijdens de dienst van 13.30 tot 22.30 uur roostert Het Alternatief twee medewerkers in. De medewerkers geven aan dat zij daardoor voldoende tijd hebben om op individuele hulpvragen van jeugdigen in te gaan of gezamenlijk een activiteit te ondernemen met de jeugdigen.

Op de aangepaste website van Het Alternatief ziet de inspectie dat er geen herkenbare afbeelden van jeugdigen meer geplaatst zijn.

Norm 1.5		Oordeel 1 ^e toets	Oordeel hertoets
	De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving.		

Toelichting toets mei 2021 (samenvatting)

In mei 2021 constateerde de inspectie onder andere dat de kamerwoningen van Gezinshuis Jeugd enzo niet schoon en op verschillende punten fysiek niet veilig waren. De inspectie vroeg tijdens het toezicht daarom aan Driestroom om ter plekke te komen kijken naar de kamerwoningen. Een lid van de raad van bestuur en een hoofdbehandelaar van Driestroom hebben daaraan voldaan. De inspectie heeft na afloop van het bezoek aan de kamerwoningen afspraken gemaakt met Driestroom en Gezinshuis Jeugd enzo over directe verbetermaatregelen. Over de situatie op de hoofdlocatie was de inspectie wel positief. De woonboerderij, de studio's en het terrein met bijgebouwen zagen er verzorgd uit.

Verder constateerde de inspectie dat de huisregels repressief geformuleerd waren en dat in de regels weinig ruimte was voor maatwerk. Daarnaast stelde de inspectie vast dat Gezinshuis Jeugd enzo vrijheidsbeperkende maatregelen inzette, onder andere cameratoezicht en urinecontroles.

Toelichting hertoets april 2022

Het Alternatief heeft de kamerwoningen in Leersum gedurende het verbetertraject gesloten. De gehele locatie met het hoofdgebouw, de studio's en de bijgebouwen oogt net als bij de eerste toets huiselijk en ziet er verzorgd uit. In de buitenruimte kunnen jeugdigen onder andere gebruik maken van de trampoline en het zwembad en onder begeleiding van een medewerker mogen zij de buitenkeuken gebruiken. Een aantal jeugdigen heeft een baantje in het dorp of is lid van een sportvereniging.

Tijdens het verbetertraject hebben Het Alternatief en Driestroom de huisregels en de beschrijving van het pedagogisch klimaat (inclusief vrijheidsbeperkende maatregelen) herzien. Het Alternatief heeft de aangepaste stukken op haar website geplaatst. De bestuurder en gedragswetenschapper van Het Alternatief en de hoofdbehandelaar en Wzd-functionaris van Driestroom zijn actief in dit proces betrokken. De inspectie heeft de aangepaste huisregels en beschrijving van het pedagogisch klimaat ingezien en deze in maart 2022 met Het Alternatief en Driestroom besproken. De inspectie gaf daarin onder meer aan dat de stukken te repressief geformuleerd waren en nog te veel ruimte boden voor het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen. Driestroom en Het Alternatief gaven in het gesprek aan de stukken opnieuw aan te passen aan de vereisten van de Jeugdwet.

Tijdens de rondleiding ziet de inspectie dat Het Alternatief in het hoofdgebouw gebruik maakt van cameratoezicht in de woonkamer, keuken, de wasruimte en de gang waar de slaapkamers van de jeugdigen aan grenzen. Uit gesprekken met de jeugdigen blijkt dat ze op de hoogte zijn van het gebruik van de camera's en weten waar de camera's hangen.

In de verschillende gesprekken hoort de inspectie dat het cameratoezicht een ondersteunende rol speelt in het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag tussen jeugdigen. Bij eventuele incidenten kunnen de beelden achteraf teruggekeken worden door de bestuurder. De beelden worden na drie weken automatisch gewist.

De inspectie vindt dat het gebruik van camera's in de gezamenlijke leefruimte zoals de woonkamer en de keuken te veel inbreuk maakt op de privacy van jeugdigen en daarmee niet acceptabel. Cameratoezicht in de gang bij de slaapkamers is alleen toegestaan als Het Alternatief het doel niet op een andere manier kan bereiken. In de gesprekken komt naar voren dat de camera's daar hangen om het toezicht in de nacht te ondersteunen. Het Alternatief heeft een vaste slaapwacht in dienst genomen die elke nacht op locatie verblijft. De slaapwacht verblijft in de woning die grenst aan het hoofdverblijf. Tussen het hoofdverblijf en de woning zitten drie deuren. Jeugdigen kunnen gebruik maken van een intercom om in contact te komen met de slaapwacht. De inspectie constateert dat de slaapwacht niet op gehoorafstand van de jeugdigen verblijft. Driestroom en Het Alternatief geven aan dat tijdens het verbetertraject is onderzocht of het gebruik van camera's kan worden afgebouwd. De inspectie hoort in de gesprekken onvoldoende terug welke alternatieven Het Alternatief voor het cameratoezicht overwogen heeft die minder ingrijpend voor de jeugdigen zijn. De inspectie denkt bijvoorbeeld aan (bouwkundige) aanpassingen die ervoor zorgen dat de slaapwacht wel op gehoorafstand van de jeugdigen kan verblijven.

In de verschillende gesprekken hoort de inspectie dat Het Alternatief individuele vrijheidsbeperkende maatregelen toepast op twee jeugdigen. Eén jeugdige laat regelmatig escalatie in zijn gedrag zien waardoor er (fysiek) onveilige situaties ontstaan. Het komt voor dat de medewerkers fysiek moeten ingrijpen en deze jeugdige vastpakken en vasthouden. Dit is ook opgenomen in het signaleringsplan van de jeugdige. Tijdens het toezicht gaf de hoofdbehandelaar aan dat zij in overleg met Het Alternatief besloten heeft om naar een andere plek voor deze jeugdige op zoek te gaan, omdat het Alternatief een onvoldoende passende setting is voor de jeugdige. Een andere jeugdige ondergaat regelmatig urinecontroles op eigen verzoek. De inspectie is kritisch op het inzetten van urinecontroles. Verslavingsproblematiek vraagt om een methodische aanpak van gespecialiseerde hulpverleners. Urinecontroles kunnen alleen toegepast worden op het moment dat ze een expliciet onderdeel uitmaken van een behandeling door een aanbieder voor verslavingszorg.

Verbeterpunten:

- De inspectie verwacht dat de huisregels positief, toegankelijk en in samenspraak met de jeugdigen worden geformuleerd.
- Het Alternatief dient het gebruik van camera's in de gezamenlijke leefruimte (woonkamer en keuken) af te bouwen. Verder verwacht de inspectie dat Het Alternatief een goede afweging maakt over de noodzaak van de camera in de gang bij de slaapkamers en daarbij alternatieven voor de camera onderzoekt.

- De inspectie verwacht dat Het Alternatief geen vrijheidsbepenkende maatregelen toepast als bedoeld in hoofdstuk 6 van de Jeugdwet. Maatregelen als vastpakken en vasthouden en urinecontrole zijn in een open setting als Het Alternatief niet toegestaan, tenzij er sprake is van een noodsituatie (vastpakken en vasthouden) of een expliciet onderdeel van een verslavingsbehandeling (urinecontrole).

Thema 2: De kundige hulpverlener

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de hulpverleners in staat zijn om met voldoende actuele en passende kennis en kunde te handelen en in hoeverre hulpverleners met anderen samenwerken waar dat nodig is.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 2.1		Oordeel 1 ^e toets	Oordeel hertoets
	Hulpverleners maken professionele afwegingen over de veiligheid van jeugdigen.		

Toelichting toets mei 2021 (samenvatting)

In mei 2021 constateerde de inspectie onder andere dat Gezinshuis Jeugd enzo de veiligheidsrisico's van jeugdigen en jongvolwassenen inschatte, maar dat een onderbouwing van de veiligheidsrisico's ontbrak. Verder werden de veiligheidsrisico's niet multidisciplinair besproken. Bij onveilige situaties handelden de bestuurder en medewerkers om de veiligheidsrisico's weg te nemen. De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling was bekend bij de bestuurder en medewerkers.

Toelichting hertoets april 2022

Uit de verschillende gesprekken die de inspectie in april 2022 voerde en uit het dossieronderzoek blijkt dat Het Alternatief nu een multidisciplinaire overlegstructuur heeft voor het bespreken van veiligheidsrisico's. Tijdens de tweewekelijkse cliëntbesprekingen bespreken de medewerkers, de gedragswetenschapper en PMT-therapeut de veiligheidsrisico's van de jeugdigen. Indien nodig organiseert Het Alternatief een apart multidisciplinair overleg, bijvoorbeeld wanneer zich een incident heeft voorgedaan. De uitkomsten van de multidisciplinaire besprekingen van de veiligheidsrisico's leggen de medewerkers vast in het registratiesysteem ONS.

Uit het dossieronderzoek blijkt dat de onderbouwing en uitwerking van veiligheidsrisico's in het plan van de jeugdige nog niet is verbeterd. De inspectie ziet bijvoorbeeld in een plan van een jeugdige dat suïcide als risico is aangevinkt, maar mist verdere uitwerking van de uiting en risico's die daarbij ingeschat worden.

Verbeterpunt:

- De inspectie verwacht dat de veiligheidsrisico's in de plannen van de jeugdigen niet alleen worden aangevinkt, maar ook worden voorzien van een nadere onderbouwing.

Norm 2.2		Oordeel 1 ^e toets	Oordeel hertoets
	Hulpverleners bieden hulp die aansluit bij de problematiek, ontwikkelingsbehoefte en mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders.		

Toelichting toets mei 2021 (samenvatting)

In mei 2021 constateerde de inspectie onder andere dat de medewerkers, gedragswetenschapper en therapeuten actuele kennis hebben van de kenmerken en problematiek van de jeugdigen en jongvolwassenen en dat ze hun handelen baseren op de geldende professionele richtlijnen. De inspectie stelde verder vast dat regie over de hulpverlening vooral bij de bestuurder lag en dat de medewerkers beperkte verantwoordelijkheden hadden. In diverse gesprekken werd aangegeven dat eventuele uitval van de bestuurder risico's met zich mee zou brengen voor de continuïteit van de jeugdhulp binnen Gezinshuis Jeugd enzo.

Toelichting hertoets april 2022

Tijdens het verbetertraject is het aantal medewerkers van Het Alternatief uitgebreid en zijn de taken en verantwoordelijkheden binnen het team opnieuw verdeeld. Tevens is de bestuurder met zijn gezin verhuisd naar een locatie buiten Het Alternatief en daardoor niet meer 24/7 aanwezig bij Het Alternatief.

Uit de verschillende gesprekken die de inspectie in april 2022 voerde met de bestuurder, medewerkers en jeugdigen blijkt dat Het Alternatief persoonlijke begeleiding voor de jeugdigen heeft ingesteld. Alle jeugdigen hebben één van de pedagogisch medewerkers of de bestuurder als vaste mentor. Deze persoon is het eerste aanspreekpunt voor de jeugdige. De jeugdigen die de inspectie sprak geven aan blij te zijn met de begeleiding door hun mentor. De regie over de trajecten van de jeugdigen ligt bij de betrokken mentor, de gedragswetenschapper en de hoofdbehandelaar van Driestroom. De bestuurder kan worden betrokken wanneer dit nodig is.

De bestuurder en de pedagogisch medewerkers hebben veel kennis van- en ervaring met de doelgroep. Het is voor de inspectie inzichtelijk welke hulp er per jeugdige ingezet is en welke disciplines hierbij betrokken zijn. Daarbij geven jeugdigen in gesprek met de inspectie aan dat de behandeling en begeleiding goed bij hen aansluiten en dat er goed is geluisterd naar hun wensen en behoeften.

Uit de verschillende gesprekken blijkt dat Het Alternatief is gestart met verschillende medewerkersoverleggen waarbij ruimte is voor inspraak en ieders visie op het werk. Allereerst zijn er de dagelijkse overdrachten waarin het team met elkaar de dagelijkse en actuele zaken bespreekt. Verder worden elke twee weken alle cliënten besproken tijdens de cliëntbesprekingen. Ook de gedragswetenschapper en de betrokken PMT-therapeut sluiten hierbij aan. De aandachtspunten per jeugdigen worden besproken zodat alle teamleden op de hoogte zijn van ontwikkelingen. Naast de cliëntbesprekingen zijn er tweewekelijks teamvergaderingen en is er ook supervisie voor alle medewerkers georganiseerd. Tijdens de verschillende overleggen nemen de deelnemers gezamenlijk beslissingen.

Uit de gesprekken komt naar voren dat door bovenstaande aanpassingen het team minder afhankelijk is van de bestuurder en dat daarmee het risico op discontinuïteit sterk verminderd is.

Norm 2.3		Oordeel 1 ^e toets	Oordeel hertoets
	Hulpverleners handelen methodisch en ontwikkelingsgericht.		

Toelichting toets mei 2021 (samenvatting)

In mei 2021 constateerde de inspectie onder andere dat de doelen van de jeugdigen concreet, positief en ontwikkelingsgericht geformuleerd waren. Niet duidelijk was op welke manier jeugdigen aan hun doelen werkten binnen Gezinshuis Jeugd enzo en hoe de begeleiding en behandeling (methodisch) werd vormgegeven. Verder stelde de inspectie vast dat de hoofdbehandelaar van Driestroom niet betrokken was bij de plannen van de jeugdigen en het opstellen en monitoren van de doelen van de jeugdigen.

Toelichting hertoets april 2022

In april 2022 hoort de inspectie in de gesprekken en ziet zij in de dossiers dat elke jeugdige nu een zorgplan en behandelplan heeft. In het zorgplan staan de begeleidingsdoelen en in het behandelplan staan de behandeldoelen van een jeugdige. Bij het laatste gaat het om de doelen van de therapie die de jeugdigen volgen. De inspectie ziet in de plannen dat de doelen positief en ontwikkelingsrichting zijn opgesteld.

Jeugdigen worden actief betrokken bij het schrijven van de plannen. In een aparte ruimte staat een groot scherm. De jeugdige schrijft hier samen met de mentor aan het zorgplan en de doelen voor de komende zes maanden. Voor een aantal jeugdigen is hier ook een signaleringsplan aan toegevoegd, bijvoorbeeld als er sprake is van risico's op het gebied van agressie. De medewerkers rapporteren dagelijks op de doelen in het digitale systeem ONS. Daarnaast evalueert de mentor maandelijks de doelen met de jeugdige. De voortgang wordt ook vastgelegd in ONS. Verder worden de zorg- en behandelplannen elke zes maanden multidisciplinair geëvalueerd en aangepast waar nodig. Ook het (professionele) netwerk van de jeugdige sluit aan bij deze evaluaties. Driestroom ziet erop toe dat Het Alternatief de dossiers van de jeugdigen actueel houdt.

Ten aanzien van de behandelingen van jeugdigen, hoort de inspectie in de gesprekken en ziet zij in de dossiers dat jeugdigen psychomotorische therapie en/of schematherapie volgen. Iedere dinsdag is hiervoor een therapeut bij Het Alternatief aanwezig. De nieuwe gedragswetenschapper heeft daarnaast deskundigheid op het gebied van cognitieve gedragstherapie, traumabehandeling/EMDR en systeemtherapie. Het Alternatief wil onderdelen hiervan ook meer gaan inzetten in de behandeling van de jeugdigen. Op het moment van het toezicht was de gedragswetenschapper daarvoor nog te kort in dienst.

Thema 3: Goed bestuur

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de organisatie op een goede wijze wordt bestuurd en een lerende organisatie is die zich voortdurend verbetert.

In onderstaand figuur ziet u direct wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

In onderstaande tabel leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 3.1		Oordeel 1 ^e toets	Oordeel hertoets
	De bestuurder ¹ stelt de maatschappelijke doelstelling en het belang van de jeugdigen centraal.		

Toelichting toets mei 2021 (samenvatting)

In mei 2021 constateerde de inspectie onder andere dat de bestuurder affiniteit heeft met de doelgroep en werkt vanuit een missie en een visie. De inspectie constateerde echter ook dat de bestuurder gedurende het toezicht niet of niet de hele waarheid aan de inspectie vertelde. De bestuurder was tijdens het toezicht onvoldoende transparant over de kamerwoningen en de staat waarin deze panden verkeerden.

Toelichting hertoets april 2022

In april 2022 hoort de inspectie in de verschillende gesprekken dat op dit punt veel veranderd is ten opzichte van vorig jaar. Er is actief gewerkt aan een transparantie werkcultuur waarbij de samenwerking tussen de bestuurder, de medewerkers, de gedragswetenschapper, de hoofdbehandelaar van Driestroom opnieuw is vormgegeven en geïntensiveerd. Tijdens de verschillende overleggen, zoals de cliëntbesprekingen en teambesprekingen, neemt het team van bestuurder, medewerkers en gedragswetenschapper nu in multidisciplinair verband gezamenlijk beslissingen over het wonen, het begeleiden en de behandeling van de jeugdigen. Waar nodig schakelt het team de hoofdbehandelaar van Driestroom in.

¹ Onder bestuurder wordt verstaan degene die eindverantwoordelijk is voor de organisatie. Dit kan bijvoorbeeld ook een gezinshuisouder zijn.

Norm 3.2		Oordeel 1 ^e toets	Oordeel hertoets
	De bestuurder richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp.		

Toelichting toets mei 2021 (samenvatting)

In mei 2021 constateerde de inspectie onder andere dat Gezinshuis Jeugd enzo hulp bood aan veertien jeugdigen. Tevens zag de inspectie ziet tijdens haar toezicht dat veel verantwoordelijkheid bij de bestuurder lag en dat op meerdere momenten de belasting voor hem te groot was. Daardoor schoten administratieve taken en het volledig houden van de plannen van de jeugdigen erbij in.

Toelichting hertoets april 2022

Tijdens het verbetertraject is Het Alternatief als gezinshuis doorontwikkeld tot een KAR-locatie van Driestroom. Het aantal plekken is teruggebracht naar maximaal acht en het team van medewerkers is uitgebreid. De bestuurder is met zijn gezin verhuisd naar een locatie buiten Het Alternatief en daardoor niet meer 24/7 aanwezig bij Het Alternatief.

Het Alternatief biedt op het moment van de hertoets hulp aan zeven jeugdigen heeft drie vaste pedagogisch medewerkers in dienst. Samen met de bestuurder draaien zij de diensten op de groep. Daarnaast is er iedere dag een vaste slaapwacht aanwezig die de nachtdiensten uitvoert. Verder huurt het Alternatief een gedragswetenschapper als zelfstandige zonder personeel (ZZP) in voor 12 uur per week. De bestuurder, twee van de drie medewerkers en de gedragswetenschapper zijn geregistreerd bij het Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ). De derde medewerker doorloopt een traject voor erkenning van eerder verworven competenties (EVC) om de SKJ-registratie te behalen. Ook is een iedere dinsdag een therapeut werkzaam, die iedere jeugdige psychomotorische therapie of schematherapie geeft. Vanuit Driestroom is een hoofdbehandelaar nauw betrokken bij deze KAR-locatie. De inspectie hoort in de gesprekken met de medewerkers, de bestuurder en Driestroom terug dat de belasting van de bestuurder door deze wijzigingen is verminderd.

In de gesprekken hoort de inspectie dat supervisie en intervisie zijn gestart, maar dat deze tijdelijk stil liggen door ziekte van de externe supervisor en tevens intervisiebegeleider.

Alle medewerkers en de bestuurder waren op het moment van toezicht in het bezit van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Echter de inspectie constateert dat de VOG's van de nieuwe medewerkers niet op het juiste profiel zijn aangevraagd. De VOG's missen een risicogebied, waardoor deze incompleet zijn. De inspectie heeft direct na het toezicht laten weten te verwachten dat alle medewerkers een nieuwe VOG aanvragen. Het Alternatief heeft voor alle medewerkers een nieuwe Verklaring omtrent het Gedrag (VOG) aangevraagd onder de juiste code. De inspectie heeft deze VOG's ingezien.

Norm 3.3		Oordeel 1 ^e toets	Oordeel hertoets
	De bestuurder verbetert, in een lerend werkklimaat, continu zijn prestaties en de resultaten van de hulp.		

Toelichting toets mei 2021 (samenvatting)

In mei 2021 constateerde de inspectie onder andere dat Gezinshuis Jeugd enzo de geregistreerde incidenten niet evalueerde en analyseerde. Daarnaast kon de inspectie onvoldoende waarnemen dat er sprake was van een lerend werkklimaat binnen Gezinshuis Jeugd enzo, waarbij ruimte was voor in- en tegenspraak. Driestroom speelde een belangrijke rol bij de kwaliteit van Gezinshuis Jeugd enzo en voerde periodiek financiële en zorginhoudelijke audits uit.

Toelichting hertoets april 2022

Tijdens de hertoets in april 2022 hoort de inspectie in de gesprekken en ziet ze in de dossiers dat incidenten worden geregistreerd en dat incidenten aanleiding geven voor verbetermaatregelen. Zo worden incidenten geëvalueerd, werd het signaleringsplan van een jeugdige aangepast naar aanleiding van een incident en worden alle incidenten standaard meegelezen door de gedragswetenschapper.

De inspectie hoort in de gesprekken met de bestuurder en Driestroom dat de bestuurder een realistischer beeld heeft van de bedrijfsvoering van Het Alternatief. De bestuurder weet bijvoorbeeld duidelijker te benoemen waar nog aandachtspunten liggen en laat zelfreflectie zien. Verder vertellen de medewerkers dat tijdens de verschillende medewerkersoverleggen (onder andere de dagelijkse overdrachten, cliëntbesprekingen en teamvergaderingen) ruimte is voor in- en tegenspraak. Ook de nieuwe medewerkers geven aan dat ze zich vrij voelen om hun inbreng te geven. Verder geeft een jeugdige aan dat er iedere woensdagavond een huisbespreking is met de jeugdigen, waarin jeugdigen bijvoorbeeld zaken kunnen inbrengen die ze anders zouden willen.

In het gesprek met de bestuurder van Het Alternatief en een bestuurder en hoofdbehandelaar van Driestroom hoort de inspectie dat hun samenwerking is geïntensiveerd en ziet de inspectie dat beide partijen de ruimte voelen om elkaar zowel positieve als kritische feedback te geven. Driestroom zet in op de aanscherping van het kwaliteitsmanagementsysteem en het bijbehorende toezicht. Jaarlijks zal Driestroom gesprekken met Het Alternatief voeren en zal ze het Alternatief toetsen op onder andere de thema's veiligheid, huisvesting, kwaliteit van zorg en rechtmatigheid.

Norm 3.4		Oordeel 1 ^e toets	Oordeel hertoets
	De bestuurder biedt jeugdigen en hun ouders de mogelijkheid voor hun individuele belangen op te komen.		

Toelichting toets mei 2021 (samenvatting)

In mei 2021 constateerde de inspectie dat het AKJ drie bezoeken per jaar brengt aan Het Alternatief. Daarbij is het Alternatief aangesloten bij de klachtenregeling van Driestroom. De inspectie constateerde echter dat de klachtenregeling niet op de website van Het Alternatief stond.

Toelichting hertoets april 2022

In april 2022 ziet de inspectie dat de klachtenregeling van Driestroom niet vermeld staat op de website van Het Alternatief. De inspectie benadrukt het belang dat ouders en jeugdigen goed geïnformeerd worden over hun mogelijkheden om een klacht in te dienen.

Bijlage: Verantwoording van het toezicht

De inspectie voerde het toezicht bij Het Alternatief uit op 13 april 2022. Om tot een gefundeerd oordeel te komen, gebruikte de inspectie voor het toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen is met elkaar vergeleken en gewogen. Voor het toezicht zijn de volgende bronnen betrokken:

- Een gesprek met twee jeugdigen.
- Een gesprek met de bestuurder van Het Alternatief, een hoofdbehandelaar en een bestuurder van Driestroom.
- Gestructureerde interviews met:
 - Drie medewerkers
 - De gedragswetenschapper
- De check van alle dossiers op de aanwezigheid van de Verklaring Omtrent het Gedrag van medewerkers.
- De check van drie dossiers van jeugdigen, onder andere op de aanwezigheid van een plan en risico-inschattingen en –beoordelingen. Hierbij was gedeeltelijk een medewerker aanwezig. De inspecties hebben zelf de dossiers geselecteerd.
- Observaties van de leef- en verblijfruimten.
- Analyse van de volgende documenten:
 - Kwaliteitshandboek
 - De huisregels
 - Jaarrapportage Driestroom
 - Opleidingsplannen medewerkers
 - Auditrapport Driestroom – Het Alternatief
 - Website

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl